

Zuhal Şahin, Asım Yapıcı ve Sarah Demmrich'in Editörlüğünde Hazırlanan "Sociology of Religion in Turkey" Adlı Eserin Değerlendirilmesi

A Review of "Sociology of Religion" Edited by Zuhal Şahin, Asım Yapıcı and Sarah Demmrich

Zuhal Şahin, Asım Yapıcı, Sarah Demmrich. *Sociology of Religion*, (İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2021), ISBN: 978-625-8427-01-1

Fatih Baş ^{*}

Anahtar Kelimeler

Din Sosyolojisi, Türkiye, Toplum, Siyaset, Din

Keywords

Sociology of Religion, Turkey, Society, Politics, Religion

Türkiye’de din sosyolojisi konularını farklı perspektiflerden ele alan çok yazarlı eser; Zuhal Şahin, Asım Yapıcı ve Sarah Demmrich’in editörlüğünde hazırlanmıştır. Eserde Din Sosyolojisi alanındaki çalışmaları ile uluslararası tanınırlığa sahip olan Exeter Üniversitesi öğretim üyesi Emeritus Profesör Grace Davie’nin de önsözü bulunmaktadır. Davie, önsözünde batı toplumları ile doğu toplumlarına yönelik mukayeselerini kendi tecrübeleri üzerinden ifade etmektedir. Sosyal bilimlerin 19. yüzyıl sonları ile 20. yüzyıl başlarından itibaren Avrupa merkezli geliştiğini belirtmektedir. Modern düşüncenin Avrupa’daki etkilerine değinirken, sekülerleşmenin modern sürecin kaçınılmaz bir parçası olduğuna dikkat çekmektedir. Bu durumun aynı zamanda Avrupa toplumlarında dine dair bakış açısında yeni bir süreç geliştirdiğini vurgulamaktadır. Grace Davie, Türkiye’de din sosyolojisi çalışmalarına özel ilgi duyduğunu; modernleşme, din ve sekülerleşme konularına yoğunlaştığını dile getirmektedir. Eserde, modern Türkiye’nin ortaya çıkışından sonra din, siyaset, devlet ve toplum ilişkilerinin ele alınmasının önsöz yazımı için önemli sebepler

* Sorumlu Yazar: Fatih Baş (Dr.Öğr.Üyesi), Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Sosyolojisi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye. E-posta: fathbas_002@hotmail.com ORCID: 0000-0002-3159-6770

Atf: Baş, Fatih. "Zuhal Şahin, Asım Yapıcı ve Sarah Demmrich'in Editörlüğünde Hazırlanan "Sociology of Religion in Turkey" Adlı Eserin Değerlendirilmesi". *darulfunun ilahiyat* 35, 1 (2024): 309–315. <https://doi.org/10.26650/di.2023.35.1.1463903>

teşkil ettiğini belirtmektedir. Bu sebeplerle okuyucuların istifade etmesi için önsöz yazdığını ve esere dair tavsiyeler verdiğini aktarmaktadır.

Batı dünyası din sosyolojisi çalışmalarında İslam dünyası ve özelde Türkiye'ye göre daha çok mesafe kat etmiştir. Eserde öncelikle bu tespitle bir yola çıkış ve aradaki boşluğu doldurmaya yönelik bir hedef dikkat çekmektedir. Bu bağlamda eserin Türkiye'de teorik ve ampirik verilerle hazırlanması ve Türk bilim insanları tarafından din sosyolojisi alanında yabancı dilde bir çalışma olarak ortaya konulması önem arz etmektedir. Eserin giriş kısmında Cumhuriyetin ilanı ile modern Türkiye'nin dini, tarihi, toplumsal yapısına değinilmektedir. Dahası Türkiye'deki çoğulcu toplum yapısına dikkat çekilerek, diğer Müslüman ülkelerden ne kadar farklı olduğu belirtilmektedir. Eserde din-devlet ilişkisi, din-toplum ilişkisi, din-küreselleşme ilişkisi konularına vurgu yapılmaktadır. Gündelik hayatta dinin rolü, dini organizasyonlar, yeni dini hareketler, kentleşme ve ekonomik gelişmenin din üzerindeki etkisi, göçmenler, toplumsal cinsiyet rolleri, şiddet, terör gibi din sosyolojisi ile ilintili konulara da eserde yer verilmektedir. Bu bakımdan eserde farklı konular ve perspektiflerin yer aldığı söylenebilir.

Eser üç ana bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde kavramsal ve tarihsel açıdan din sosyolojisi çalışmaları üç yazar tarafından ele alınmaktadır. İhsan Çapcıoğlu 'Türkiye'de Din Sosyolojisi Çalışmalarını Tarihsel Arka Plan ve Güncel Gelişmeler' bağlamında incelemektedir. Ejder Okumuş ise 'ana akım sosyolojiye bir alternatif olarak İslam sosyolojisinin imkânını' tartışmaktadır. İlk bölümde son olarak Vejdi Bilgin 'Toplumsal Akışkanlık Yoluyla Cahiliye Döneminden İslam Dinine Erken Dönem Müslüman Toplumunun Sosyolojik Analizini' yapmaktadır. İkinci bölümde Türk toplumunda dini hayat konusu üç yazar tarafından ele alınmaktadır. İlk olarak Yakup Coştu ve Elif Büşra Kocalan 'Türkiye'de Dini Sosyalleşme' sürecini analiz etmektedir. Asım Yapıcı ve Zuhul Şahin 'Genç Türk Yetişkinlerin Toplumsal Cinsiyet Algılarındaki Değişimleri ve Devamlılıkları'nı incelemektedir. İkinci bölümde son olarak Ejder Okumuş 'Türkiye Örneği Çerçevesinde Kamusal Alanda Din Üzerine Tartışmalar' konusunu açıklamaktadır. Üçüncü bölümde kutsal ve seküler başlığı ele alınmaktadır. İlk olarak Asım Yapıcı ve Zuhul Şahin 'Türkiye'nin Modernleşme Sürecindeki Gerilim Alanları Olarak Seküler ve Dinsel' meselesini masaya yatırmaktadır. Akabinde Selman Yılmaz 'Türkiye'de Din ve Siyaset' konusunu incelemektedir. Son olarak da Ali Köse 'Türkiye'deki Müslümanların Üçlü Deneyimi Olarak Modernleşme, Sekülerleşme ve Din' konusunu analiz etmektedir.

Birinci bölümün ilk başlığında İhsan Çapcıoğlu, din sosyolojisinin 19. yüzyıldan itibaren bağımsız bir disiplin olduğunu ve öncelikle din, sosyal yapı, kurumlar ve

süreçler arasındaki ilişkilere odaklandığını belirtmektedir. Erken dönemde Gazali, İbn Haldun gibi isimlerin din sosyolojisine katkılar yaptığı ancak din sosyolojisinin aydınlanma sonrası Comte, Marx, Durkheim ve Weber gibi isimler tarafından sistematize edildiği vurgulanmaktadır. Çapcıoğlu, son dönem Osmanlı’da din sosyolojisi ve Cumhuriyetin ilanına kadarki süreci kısaca anlattıktan sonra İslam dünyasında ve batıda din sosyolojisi çalışmalarını ele almaktadır. İslam dünyasında din ve toplum konusu Çapcıoğlu’na göre daha çok klasik İslami ilimler çerçevesinde çalışılmaktadır. Bu doğrultuda fıkıh, hadis, tefsir, kelim, tasavvuf gibi ilim dalları ile mesele ortaya konulmaktadır. Çapcıoğlu, Türkiye’de din sosyolojisinin ortaya çıkışı ve erken dönem gelişimi başlığı altında ilk sosyologlara değinmektedir. Ziya Gökalp, Ahmet Rıza, Prens Sabahattin, Mehmet İzzet, Hilmi Ziya Ülken gibi isimleri zikretmektedir. Türkiye’de sosyolojisinin gelişmesinde Fransız sosyolog Durkheim’in çok önemli rolü olduğunu dile getirmektedir. İlk sosyologların aynı zamanda din sosyolojisi alanında yaptıkları çalışmalarla Türkiye’de din ve toplum ilişkisine dair önemli bakış açıları sundukları belirtilmektedir. Çapcıoğlu son olarak Türkiye’de İlahiyat Fakültelerinde din sosyolojisinin gelişimine ve problemlerine değinmektedir. Türkiye’de din sosyolojisi çalışmalarının; teorik eksiklikler, metodolojik sorunlar, akademisyenler arasında etkili iletişim eksikliği gibi problemlere sahip olduğu aktarılmaktadır.

Birinci bölümün ikinci başlığında Ejder Okumuş, ana akım sosyolojiye alternatif olarak İslam sosyolojisini analiz etmektedir. Bu çerçevede Okumuş, sosyolojinin esasen batıdan çok daha önce Osmanlı egemenliği altındaki coğrafyalarda Müslüman düşünürler tarafından çalışıldığına dikkat çekmektedir. İslam sosyolojisinin batıdaki ana akım sosyolojinin meşruiyet kazanmasında rol oynadığını ve bilginin İslamlaştırılması ana çerçevesi altında çalışmaların toplandığını ifade etmektedir. Okumuş, giriş kısmında İslam sosyolojisinin esasen sosyal, kültürel, politik, ekonomik yönlerden Müslüman toplumlarda tartışılması gerektiğini vurgulamaktadır. Okumuşa göre, İslam sosyolojisi kavramının kullanımı; Müslümanların çoğunlukta olduğu ülkelerin sosyolojisi, Müslüman bilim insanlarının sosyolojik çalışmaları ve İslami sosyolojinin yaklaşımı olmak üzere üç temel amacı yansıtmaktadır. Okumuş, “İslam Sosyolojisinin Katkılarına Dair Genel Bir Bakış” başlığı altında Türkiye’de ve Batı’da İslam sosyolojisi ile ilgili yapılan çalışmaları örneklendirmektedir. Oldukça kapsamlı şekilde isim isim yapılan çalışmalar ve müellifler ele alınmaktadır. Akabinde çeşitli İslam sosyolojileri yeni bir başlık altında incelenmektedir. Farklı bakış açıları ve yaklaşım biçimleri ortaya konulmaktadır. Okumuş, batı sosyolojisine reaksiyon olarak İslam sosyolojisinin bir yanıt arayışını ele aldığı başlıkta; modernist, sekülerist ve oryantalist bakış açılarının İslam dünyasındaki iz düşümlerini ve buna karşılık Müslüman bilim insanlarının çalışmalarını ve fikirlerini tartışmaktadır.

Okumuş son olarak “İslam Sosyolojisi Talepleri” alt başlığı açarak; ana akım sosyolojiye potansiyel bir alternatif olarak İslam sosyolojisi, ana akım sosyolojinin meşrulaştırıcısı olarak İslam sosyolojisi, muhtemel sınırlamalar doğrultusunda İslam sosyolojisi ve modern İslam sosyolojisi için bir kavramsallaştırma olarak İbn Haldun’un ‘umran sosyolojisi’ konularını ele almaktadır.

Birinci bölümde son başlık olarak Vejdi Bilgin, cahiliye döneminden İslam dinine erken dönem Müslüman sosyolojisini toplumsal acıcılık yoluyla analiz etmektedir. Bilgin, öncelikle Hz. Peygamber’in misyonunu modern devrimsel yorumlamaya tabi tutacak bir başlıkla başlamaktadır. Devrim kavramının sosyolojik çatışma teorisi ve siyasal bilimler için baskın rolü olduğu ve modern sosyal bilimlerde önemli bir yer tuttuğu ifade edilmektedir. Bilgin, sosyal yapıların değişimi ve Peygamberlerin misyonu adlı alt başlık açarak; değişime etki eden faktörleri analiz etmektedir. Peygamberlerin toplumsal değişime nasıl baktıkları ve ne tür metotlar uyguladıkları tahlil edilmektedir. Diğer bir alt başlıkta Bilgin, cahiliye toplumunun İslam dinine ve Hz. Peygambere imana davet edilme sürecini ele almaktadır. Bilgin, çalışmasını İslam’a kurumsal düzeyde davet başlığıyla sürdürmektedir. Burada İslam’ın Arap toplumuna gelmesine rağmen belli başlı uygulamaların toplumda devam ettiğine dikkat çekilmektedir. Ceza hukuku, yönetim sistemi, aile hukuku gibi birçok şeyin ise yavaş yavaş değiştirildiği belirtilmektedir. Bilgin, son olarak İslam’daki kademeli değişim prensibine vurgu yapmaktadır. Kur’an’daki ayetlerden örnekler vererek Arap toplumunda cahiliye adetlerinin kademeli olarak nasıl değiştirildiği alkol örneğiyle somut olarak ortaya koyulmaktadır. Bu bölümde ayrıca kölelik ve çok eşlilik gibi konuların Müslüman sosyal yapıda nasıl yer edindiği de anlatılmaktadır.

Eserde ikinci bölümün ilk başlığı Yakup Coştu ve Büşra Kocalan’ın kaleme aldığı Türkiye’de dini sosyalizasyon konusu ile başlamaktadır. Dinin, sosyalizasyon sürecinde bireylerin tutum ve davranışlarını nasıl etkilediği analiz edilmektedir. Coştu ve Kocalan’a göre; dini değer, kural, inanç ve öğretiler dini sosyalizasyon süreci ile öğrenilmektedir. Yazarlar Türkiye’de bireylerin dini eğilimlerinde sosyo-kültürel alanın değişimine odaklanmaktadır. Ayrıca bireylerin inanç ve değerlerinde rol oynayan etkenler de incelenmektedir. Sosyo-kültürel değişim bağlamında; aile, eğitim kurumları, sosyal çevre ve kitlesel medya gibi dört ana unsur ön plana çıkarılmaktadır. Bireyin sosyal etkileşiminde ailenin birinci, bireyin eğitim kurumlarında aldığı dini eğitimin ise ikinci faktör olduğu belirtilmektedir. Üçüncü faktör olarak tanımlanan sosyal çevre; bireyin arkadaşları, komşuları ve iş arkadaşları gibi kişilerden oluşur ve bireyin sosyalizasyonunda önemlidir. Son faktör ise kitlesel medyadır. Bu bağlamda medyadaki televizyon, dergi, gazete, radyo gibi araçlara değinilmekte ve dini sosyalizasyondaki rolleri ortaya konulmaktadır.

İkinci bölümün ikinci başlığında Asım Yapıcı ve Zuhul Şahin, genç Türk yetişkinlerin toplumsal cinsiyet algılarındaki değişim ve devamlılıkları ele almaktadır. Bu kapsamda 1990'lı yıllardan sonra Türk toplumunda gelenekselden moderne dönüş sürecine dikkat çekilmektedir. Toplumsal cinsiyet konusunda oryantalist bakış açısının olduğu ve bu durumu bazı Türk bilim insanlarının da sahiplendiği ifade edilmektedir. Yapıcı ve Şahin, din ve cinsiyet konusunu analiz ettiği başlıkta din ve toplumsal değişim arasındaki ilişkiyi Ünver Günay'a referansla üç başlık altında tartışmaktadır. Bir diğer alt başlıkta İslam'ın kadına bakışı ve Müslüman kadın algısı konusu masaya yatırılmaktadır. Kur'an-ı Kerim'den birçok örnekle İslam'ın kadına bakışına dair yaklaşımlar ortaya konulmaktadır. Ayrıca Hz. Peygamber'in eşleri Hz. Hatice ve Hz. Aişe ile kızı Hz. Fatıma farklı perspektiflerden kadının toplumsal hayattaki yerine dair birer model olarak incelenmektedir. Son olarak ampirik çalışmalar doğrultusunda Türkiye'de toplumsal cinsiyet modelleri konusu ele alınmaktadır. Kadına geleneksel hayatta yüklenen rollere değinilirken, modern hayatta kentleşme ve eğitimle kadının bu rollerinden sıyrılmaya başladığı vurgulanmaktadır. Bu bölümde ayrıca çok sayıda nicel veriye yer verilerek kadına dair yapılan saha çalışmaları sunulmaktadır. Toplumsal cinsiyet algıları kadın algıları ve erkek algıları bağlamında saha çalışması ile analiz edilmektedir. İslami perspektiften kadın algıları tipolojisi başlığı açılarak sekiz maddede konu masaya yatırılmaktadır. Benzer şekilde çağdaş Türkiye toplumunda kadınların statüsü üzerine bir tipoloji başlığı da dört madde halinde tartışılmaktadır.

İkinci bölümün son başlığında Ejder Okumuş Türkiye örneği çerçevesinde kamusal alanda din üzerine yapılan tartışmaları ele almaktadır. Din ve laiklik tartışmaları kamusal alan bağlamında incelenmektedir. Aynı zamanda sekülerlik ve din tartışmalarının da kamusal alanla ilişkisi ortaya konulmaktadır. Okumuş, Türkiye'de din ve kamusal alan algısını toplumsal ve siyasal boyutuyla aktarmaktadır. Sekülerleşmenin Türk toplumundaki yansımaları ve dinin kamusal alanda azalan etkileri masaya yatırılmaktadır. Okumuş, bir diğer alt başlıkta kamusal alanda dinin istismarını açıklamaktadır. Bu doğrultuda dinin siyasette, söylemde, edebiyatta ve diğer alanlarda nasıl istismar aracı haline getirildiği tartışılmaktadır. 2013 yılında hayata geçirilen demokratikleşme paketi ve kamusal alanda din konusu da Okumuş tarafından masaya yatırılmaktadır. Son olarak Diyanet İşleri Başkanlığı ve diğer dini kurumlar incelenmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın yürüttüğü dini eğitim ve din dersleri sunulmaktadır. 1980 ve 1990'lı yıllardan sonra 2000'li yıllardan itibaren demokratikleşme adımlarının nasıl gerçekleştiği analiz edilmektedir.

Eserin üçüncü bölümü Asım Yapıcı ve Zuhul Şahin'in kaleme aldığı "Türkiye'nin Modernleşme Sürecinde Gerilim Alanları: Seküler ve Dinsel"

konusu ile başlamaktadır. İlk dönem geleneksel Türk toplumunun din ile ilişkisinin günümüzdeki gibi olmadığı vurgulanmaktadır. Geçmişte din ve İslami kimliğin baskın olduğu, bugün ise bunun değişerek dinin daha çok maneviyat temelli yaşandığı belirtilmektedir. Türkiye’de din ve seküler arasındaki gerilimleri beş aşamada inceleyen yazarlar, Tanzimat’tan başlattıkları süreci günümüz AK Parti iktidarına kadar getirmektedirler. Yapıcı ve Şahin, modernleşme süreci ve dine karşı politikaların değişimi konusunu tartışarak erken Cumhuriyet dönemi yeniliklerini, dine yönelik getirilen kısıtlamaları, 1950’li yıllardaki Demokrat Parti iktidarı dönemini, 1980’li yıllardaki değişimi ve 2000’li yılları analiz etmektedir. Yazarlar nihai olarak gelenek ve modern arasındaki gerilimleri; din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri, Diyanet İşleri Başkanlığı, başörtüsü tartışmaları, İmam-Hatip Okulları, Kur’an Kursları, tarikat ve cemaatler bağlamında incelemektedir.

Üçüncü bölümün ikinci başlığında Selman Yılmaz, Türkiye’de din ve siyaset konusunu ele almaktadır. Bu çerçevede Yılmaz, sosyolojinin kurucu isimlerinin dine biçtiği paye ile başlamaktadır. Sekülerleşmenin dini kamusal alandan önemli ölçüde kaldıracığı iddiasına değinmektedir. Yılmaz’a göre, Türkiye’de sekülerleşme bir devlet politikası olarak kuruluşun itibaren sistematik olarak uygulanmıştır. Yılmaz, sekülerleşmeyi iddialı sekülerizmden pasif sekülerizme alt başlığında analiz etmektedir. Erken dönem Türk toplumu batılılaşma etkisiyle iddialı bir sekülerleşme ajandasına sahip iken, daha sonraki aşamada sekülerleşme etkisiz hale gelmiştir. Yılmaz’a göre, AK Parti iktidarı ile din ve siyaset ilişkisi yeni bir döneme kapı aralamış oldu. Çünkü AK Parti sekülerleşme ajandasını azaltarak, üniversitelerde, okullarda, kamu kurumlarında dindarlara dönük temel hakları iade etmeye yönelmiştir. Yılmaz; din ve siyaset arasındaki ilişkiyi daha iyi anlamak için merkez-çevre ilişkisine bakmak gerektiğini de vurgulamaktadır. Benzer şekilde İslam’ın politikleşmesi konusunu ele alarak, millet kavramının birleştiriciliğine dikkat çekmektedir. Siyasal İslam bağlamında Yılmaz, Milli Görüş hareketini 1970’lerden günümüze incelemektedir. Yılmaz, yeni bir konsept olarak muhafazakar demokrasiyi ele alarak konusunu tamamlamaktadır. Bu çerçevede AK Parti örneğini incelemekte ve 1995-2018 yılları arasındaki seçmen eğilimlerini tablo halinde ortaya koymaktadır.

Üçüncü bölümün son başlığı Ali Köse tarafından kaleme alınan laik ama kutsal, Türkiye’deki Müslümanların üçlü deneyimi modernleşme, sekülerleşme ve din konusunu tamamlanmaktadır. Köse; modernite, sekülerite ve din tartışmalarını sekülerleşme tezi, kutsalın vazgeçilmezliği tezi ve din-modernite etkileşimini temel alan üçüncü tez bağlamında ele almaktadır. Köse, sekülerleşme konusunda önemli çalışmalar ortaya koyan batılı sosyologlara referansta bulunarak görüşlerini sıralamaktadır. Yazar, Türk toplumunun yeni Cumhuriyet ile birlikte yaşadığı

sekülerizm deneyimine dikkat çekmektedir. Din ve devletin birbirinden ayrıldığı yeni süreçte çağdaş batının ve özellikle de Avrupa'nın demokratik ve medeni bir model olarak takdim edildiğini belirtmektedir. 1980'li yıllardan itibaren çevrenin adım adım merkeze kaymaya başladığını düşünen Köse, 1990'lı yıllardan sonra dindar ve muhafazakâr kesimin bakış açısında önemli değişimler yaşandığına işaret etmektedir. Köse'ye göre demokrasi, insan hakları, modernite gibi kavramlar artık din ve dindarlar ile uyuşmaya başlamıştır. Köse; İslami bankacılık, yeşil pop ve İslami moda konularına da değinerek dindar kesimde yaşanan dönüşümü resmetmektedir. Nihai olarak Köse, toplumsal açıdan dinin dünyadaki yerine dair TESEV araştırmasını sunarak, ülkeler arasında ilk sırada olan Türkiye'nin konumuna dikkat çekmektedir.

Sonuç olarak Türkiye'de ve Müslüman dünyada önemli bir boşluğu doldurmak için hazırlanmış olan bu İngilizce eser, başlangıç olarak istifade edilmesi gereken bir çalışmadır. Eserde yazarlar sade, akıcı ve anlaşılır bir dil kullanmış ve okuyucuda herhangi bir kafa karışıklığı meydana getirmemiştir. Bunun yanında yazarların konuları ele alış ve sunuş biçimleri kendi içerisinde tutarlı ve bütünlüklü bir yapıdadır. Eserin din sosyolojisi disiplini içerisinde tarihsel olarak din sosyolojisinin arka planını ele alması, Türkiye'de dini hayatı incelemesi, seküler ve kutsal ayrımına değinmesi, din ve siyaset ilişkilerini tartışması elbette literatüre önemli katkılar sağlayacaktır. Ayrıca eserin İngilizce kaleme alınması sadece yerli araştırmacılar için değil, yabancı araştırmacılar için de kaynak niteliği taşımaktadır. Böylece Türkiye'de din, modernleşme, sekülerleşme, siyaset ve toplum konuları içerden yapılan tahlillerle dışarıya yabancı dilde sunulmaktadır. Bu durum dışardan Türkiye'ye din sosyolojisi disiplini çerçevesinde yapılabilecek oryantalist yaklaşımlara da içerden bir cevap niteliği taşıyabilir. Bunun için Türkiye'de din sosyolojisi disiplini içerisinde bu tür yabancı dilde çalışmaların artırılması ve konu çeşitliliğinin de geniş tutulması alanın gelişimi için oldukça faydalı gözükmektedir. Buna karşın eserde aynı yazarın birden fazla konuyu ele alması yerine, din sosyolojisi disiplini içerisinde çalışan farklı yazarlardan istifade edilmesi daha yararlı olabilirdi. Bu durum yazar, düşünce ve konu çeşitliliği açısından çalışmayı çok daha iyi bir noktaya taşıyabilirdi.

